

Профілактика дитячої бездоглядності

Умови, що на сьогодні склалися, призвели до такого соціального явища, як безпритульність і бездоглядність дітей. Діти, що покинуті батьками або самі покинули сім'ю, в якій не створено нормальних умов для життя та повноцінного розвитку, займаються бродяжництвом, жебракуванням, крадіжками, систематично вживають алкогольні напої, токсичні і наркотичні речовини та часто стають жертвами сексуальних злочинів, залучаються дорослими до протиправної діяльності. Життя і здоров'я таких дітей постійно перебуває під загрозою, а збільшення їх чисельності також становить певну загрозу для суспільства.

До основних причин, що зумовлюють дитячу безпритульність і бездоглядність, слід віднести такі:

- невідповідність організації роботи центральних і місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування з питань сім'ї та дитинства реальним потребам суспільства;

- неспроможність батьків утримувати дітей, що зумовлює збільшення звернень до притулків;

 - жорстокі форми виховання дітей в сім'ях;

 - психологічна криза стосунків батьків та дітей;

 - неспроможність або небажання сім'ї виконувати виховні функції;

 - перебування дітей під опікою матеріально неспроможних родичів (бабусь, дідусів);

 - експлуатація батьками праці дітей, що призводить до послаблення будь-якої мотивації до продовження навчання;

 - нездатність державної інтернатної системи забезпечити соціалізацію вихованців з урахуванням їх потреб та умов розвитку суспільства;

 - низька результативність роботи органів опіки та піклування, недосконала система виявлення неблагополучних сімей.

Адміністративна відповідальність батьків

Виховання дітей і піклування про них — основний обов'язок громадян України (ст. 52 Конституції). У зв'язку з цим батьки наділяються батьківськими правами та обов'язками, зміст яких розкривається у законодавстві. Невиконання батьками і особами, які їх замінюють, своїх обов'язків, може полягати у тому, що вони не піклуються про моральне виховання, фізичний розвиток дітей, створення необхідних умов для своєчасного отримання ними загальної середньої та професійної освіти.

Адміністративним і кримінальним законодавством передбачена відповідальність за дії чи бездіяльність, що: порушують обов'язки з виховання, навчання, утримання дітей та підлітків; призводять до жорстокого поводження з ними; спрямовані на втягнення неповнолітніх у протиправну чи злочинну поведінку; порушують їх майнові, трудові та інші права; загрожують їх нормальному статевому розвитку тощо.

При вирішенні питання про відповідальність за дані протиправні дії враховується характер і наслідки порушень, особистість винного, наявність чи відсутність спеціальних обов'язків стосовно неповнолітнього, причини і мотиви дій дорослих.

Батьки або особи, які їх замінюють, наділені всіма необхідними правами з виховання і захисту прав та інтересів своїх дітей. Неналежне використання останніх, порушення чи зловживання ними у передбачених законом випадках тягнуть адміністративну відповідальність, яка є одним з видів юридичної відповідальності. Адміністративна відповідальність батьків або осіб, котрі їх замінюють, використовується як засіб правового захисту неповнолітніх, державної допомоги їм, запобігання чи усунення негативного сімейного впливу. Оскільки при її встановленні враховується, що неповнолітні поставлені в залежність (в тому числі і матеріальну) від батьків або осіб, які їх замінюють.

Відповідно до ч. 1 ст. 184 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі — КпАП) ухилення батьків або осіб, які їх замінюють, від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей тягне попередження або накладення штрафу від одного до трьох неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Виховання — це різнобічний процес, одним з елементів якого є нагляд за поведінкою дитини. Тому адміністративна відповідальність даної категорії осіб настає не тільки за ухилення від виконання обов'язків щодо виховання та навчання дітей, а також у зв'язку з протиправними діями останніх. Норми права, які передбачають даний вид відповідальності, містяться у ч. 3 та ч. 4 ст. 184 КпАП. У них зазначено: вчинення неповнолітніми у віці від 14 до 16 років адміністративних проступків або ж діянь, що містять ознаки злочину, якщо вони не досягли віку кримінальної відповідальності, тягне накладення адміністративних стягнень на батьків або осіб, які їх замінюють. В разі притягнення до адміністративної відповідальності батьків враховуються наступні обставини:

- а) наявність в діях дитини ознак діяння, яке забороняється нормами адміністративного чи кримінального права;
- б) протиправність і винність дії чи бездіяльності батьків або осіб, котрі їх замінюють, які у результаті й призвели до протиправної поведінки дітей;
- в) причинний зв'язок між поведінкою батьків або осіб, які їх замінюють, та протиправними діями дитини.

«Кримінальна відповідальність та покарання неповнолітніх за вчинення злочинів»

Дитина на вулиці... Підліток на лаві підсудних... На жаль, це стало прикметою нашого часу. Труднощі та протиріччя, які торкнулися всіх сфер діяльності нашої держави і всіх верств населення, в першу чергу, позначились на найменш захищеній категорії — дітях. Крім традиційних причин — асоціальної поведінки батьків, алкоголізму, наркоманії, додалися причини, пов'язані із складними соціально-економічними перетвореннями — це : інформація, безробіття, економічна нестабільність, низький життєвий рівень, що спричинило зростання злочинності взагалі та зокрема серед неповнолітніх.

Із створенням Української держави розпочався процес гуманізації у ставленні до дитини, але він носить дещо декларативний характер, бо наштовхнувся на кризовий стан суспільства у всіх його проявах, і дитина, дитинство в цілому виявилось найзахисливішими та беззахисними.

Підлітковий період – час переходу особи від дитинства до дорослого віку, і тому він містить в собі суперечливі тенденції. Характерною особливістю підліткового віку є перехід від оцінок його дорослими до реальної самооцінки, орієнтації на оцінку його однолітками. Підліток не хоче, щоб до нього ставились, як до дитини, а дали можливість приймати самостійні рішення, які не завжди є вірними і ведуть до порушення закону. Часто вони не уявляють, яка відповідальність за це передбачена.

Статтею 22 Кримінального кодексу передбачений вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність .

Встановлення визначеного мінімального віку кримінальної відповідальності пов'язано з фізіологічним процесом поступового формування здатності особи з моменту досягнення визначеного віку усвідомлювати свої дії і керувати ними, і розуміти небезпеку дій, що вчинюють. В зв'язку з цим законом диференційований вік кримінальної відповідальності. За загальним правилом кримінальній відповідальності підлягає особа, якій до здійснення злочину виповнилося 16 років.

Вік, з якого настає кримінальна відповідальність, повинний обчислюватися з моменту здійснення злочину. При залученні неповнолітнього до кримінальної відповідальності його вік встановлюється відповідно до документів про народження (число, місяць, рік народження), а при відсутності таких – на підставі висновку медичної експертизи. Особа вважається такою, що досягла визначеного віку, не в день народження, а починаючи з наступної доби.

Статтею 98 Кримінального кодексу України передбачені основні та додаткові види покарань, які застосовуються до неповнолітніх:

1. До неповнолітніх, визнаних винними у вчиненні злочину, судом можуть бути застосовані такі основні види покарань.

- 1) штраф;
- 2) громадські роботи;
- 3) виправні роботи;
- 4) арешти;
- 5) позбавлення волі на певний час;

2. До неповнолітніх можуть бути застосовані додаткові покарання у виді штрафу та позбавлення прав обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

Пропоную ознайомитись із викладеним змістом окремих статей Кримінального кодексу України, які стосуються відповідальності неповнолітніх.

Стаття 115

Вбивство— це умисне протиправне заподіяння смерті іншій особі. Це найтяжчий злочин проти особи. І покарання за нього передбачено відповідне: від 7 до 15 років позбавлення волі. А у виняткових випадках і довічне позбавлення волі.

Карається і співучасть у вбивстві, причому, смертельну рану може нанести один з групи. Хай ти лише тримав жертву за руки – ти співучасник вбивства!

Стаття 152

Згвалтування – статеві зносини з використанням фізичного насилля, погрози або з використанням безпомічного стану потерпілої. Вважається таким, що сталося з моменту початку акту. Чи завершив його злочинець чи ні – значення не має. Відповідальність за скоєння злочину – з 14 років! Покарання – позбавлення волі на строк від 3 до 10 років, а в особливо серйозних випадках – до 15. Відповідальність

несуть і особи, винні в співучасті в згвалтуванні – в тому числі й дівчата, якщо загрожували потерпілій, били її чи тримали.

Стаття 185

Крадіжка – це таємне викрадання чужого майна. Відповідальність за злочин настає з 14 років. Покарання за крадіжку – штраф, виправні роботи до 2-х років та позбавлення волі на строк до 3-х років. Якщо крадіжка здійснена за попередньою змовою групою осіб чи повторно, то термін покарання зростає до 5 років, а якщо злочин вчинено з проникненням до житла чи з завданням значної шкоди – то до 6 .

Стаття 186

Грабіж – це відкрите викрадання індивідуального майна громадян. Покарання за грабіж – штраф, виправні роботи до 2-х років чи позбавлення волі на строк до 4 років! А при обтяжуючих обставинах – від 4 до 10 років! Обтяжуючі обставини – це насилля, що не є небезпечним для життя і здоров'я потерпілого, значні збитки і здійснення злочину за попередньою змовою або повторне. Відповідальність за грабіж – теж з 14 років!

Стаття 190

Шахрайство- це коли хтось прагне заволодіти грішми або майном громадян за допомогою обману чи зловживання довірою. Наприклад: взяти річ у борг з метою не повертати її, вручення “ляльки” з паперу замість грошей, продаж виробів з кольорового металу під виглядом золота тощо.

Покарання передбачено штраф, виправні роботи до 2-х років позбавлення волі на строк до 3-х років. При обтяжуючих обставинах – позбавлення волі на строк 3-12 років з конфіскацією майна.

Стаття 259

Свідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян - це коли хтось прагнучи влаштувати вихідний день у школі або пожартувати, повідомив письмово або усно про замінування, підпалювання школи тощо. Покарання передбачено – штраф, арешт до 6 місяців або позбавлення волі на строк до 5 років. За вчинення повторного злочину – позбавлення волі від 2 до 7 років.

Стаття 97 КК передбачає звільнення від кримінальної відповідальності з застосуванням примусових заходів виховного характеру.

1. Неповнолітнього, який вчинив злочин невеликої тяжкості, може бути звільнено від кримінальної відповідальності, якщо його виправлення можливе без застосування покарання. У випадках суд застосовує до неповнолітнього примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 150 цього Кодексу.
2. Примусові заходи виховного характеру, передбачені частиною другою статті 105 цього Кодексу, суд застосовує і до особи, яка до досягнення віку, з якого може наставати кримінальна відповідальність, вчинила суспільно небезпечне діяння, що передбачає під ознаки діяння, передбаченого Особливою частиною цього Кодексу.
3. У разі ухилення неповнолітнього ,що вчинив злочин, від застосування до нього примусових заходів виховного характеру ці заходи скасовуються і він притягується до кримінальної відповідальності.

Хочеться висловити надію, що ці статті ніколи не будуть застосовані до вас та ваших дітей. Але запам'ятайте, що в якій би ситуації ви не опинилися, подумайте перш ніж діяти, адже незнання Закону не звільняє від відповідальності.

